

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 38.

Lørdagen den 18de September 1858.

2den Marg.

Indhold.

Uddrag af Indberetning om Landbrugs skolens Virksomhed i Romsdals Amt i Aaret 1857. — Uddrag af Indberetning om Landbrugs skolen paa Buncæs fra 1ste Juli 1857 til 1ste Januar 1858. — Anvisning for Brugen af knuste og i Svovlsyre opløste Ben. — Forædling af Frugt- og Jirtræer ved Dufulation. — Gjødseltingen. — Jorden- og udenlandske Efterretninger. — Meteorologiske Dagttagelser.

Uddrag af Indberetning om Landbrugs skolens Virksomhed i Romsdals Amts i Aaret 1857.

I Begyndelsen af Aaret havde Skolen 6 Elever; under 23de Januar indfom en ny Elev og den 25de s. M. atter en. Skolen havde fra den Tid indtil 14de April 8 Elever. Efter endt Aars Examen den 6te April udgik de 6 Elever, som havde frekventeret Skolen i 2 Aar. Under 30te Juni indfom en ny Elev og i Oktober Maaaned 4 nye. Nu ved Aarets Udgang har Skolen 7 Elever.

Da Skolen i Sommermaanederne kun havde faa Elever, havde dette tilfølgende, at der kun har været liden Tid tilovers til at foretage egentlige Grundforbedringer paa Gaarden; thi uagtet jeg fra 14de April, foruden Eleverne, har havt 2 faste Dreng, hvoraf den ene i 2 Aar som Elev har frekventeret Skolen, har dog de almindelig forefaldende Dyrkningsarbejder optaget næsten den hele Tid.

Avlingen af Gaarden faldt meget heldigt ud. Af Hø erholdtes omtrent 50 pCt. mere end det, der produceredes da jeg tog Gaarden i Brug. Efter det Rum, som Kornet optager i Loden, kan Avlingen ansees som meget rig; men Rugen og til dels ogsaa Bygget viser sig ved Træfningen mindre heldigt. Poteterne slog godt til; men næsten det Halve er allerede tabt formedelst den almindelige Potetes-Sygdom.

Under 6te April afholdtes Hoved-Examen, ved hvilken de 6 Elever, der i 2 Aar havde frekventeret Skolen, uderamineredes.

Lag den 31te December 1857.

Erhødigst
Andr. Landmark.

Uddrag af Indberetning om Landbrugs skolen paa Buncæs fra 1ste Juli 1857 til 1ste Januar 1858.

Den 1ste Juli ankom de 6 nye Elever, og samtlige have ligetil Midten af Oktober stadtgen været beskæftigede med Arbejde henhørende til Agerbruget. Fra den Tid have de 6 Ældste, forsaavidt de ikke have trængtes til Høstarbejde, været sysselsatte paa Værkstederne. Den til Forelæsningen og Examinationen fæstsatte Tid have de vel benyttet og udvist stadig Flid og Opmærksomhed.

Hovedsagelig formedelst Jøbrand erholdtes her iaar omtrent 50 Læs mindre Hø og betydelig mindre Halm; dog har jeg ikke troet det nødvendigt at formindske Kreaturholdet, da Høforraadet erstattes ved 30 Læs Grøn-Bikker, 10 Læs Erte-Halm, 40 Tdr. Turnips og 100 Tdr. Potetes.

Med Hensyn til Kornavlingen saa skadebes den vel ikke i Aar ved Frost, men var dog mindre god, dels fordi at Sædekornet var mindre godt, dels fordi Baaren var meget kold, hvorfor Agrene bleve fulde af Ugræs og Kornet tyndt, og dels fordi Høsten var meget regnfuld og mild, saa en stor Del groede op paa Støren.

Paa 4 Mæling fik jeg saaledes kun 7 Tdr. Vinterrug, paa 40 Mæl. 37 Tdr. Byg, paa 40 Do. 75 Tdr. Havre, paa 18 Do. 250 Tdr. Potetes, paa 2½ Do. 40 Tdr. Turnips, paa 2 Do. 3 Tdr. Erter.

Af Jordforbedringer ere i dette Halvaar foretagne: Gravet 250 Favne med aabne Grøfter og 150 Favne Grøfter, der ere lukkede. I Vestemarken er opbrudt 35 Mæling Nyland, og paa Hjemgjerdet 5 Mæling; oplagt omtrent 1000 Læs Kompost og ikke ubetydelige Beistykter istandsatte.

Benmel viste ikke saa god Virkning iaar som forrige Aar; derimod syntes Guanoen at virke fortrinlig, især paa Havnen.

Buncæs den 4de Januar 1858.

Erhødigst
Hansen.

Anvisning for Brugen af knuste og i Svovlsyre opløste Ben.

Naar man vil anvende knuste Ben som Gjødning, bør Benene tommes i et Kar og der blandes med saa meget Urin eller Gjødselvand, som behøves for at blive staaende over Benene, hvorefter Blandingen lades henstaa indtil man efter 6 a 8 Dage har iagttaget den Lugt, som fremkommer, naar Benene begynde at gaa i Forraadnelse. Denne Masse blandes nu med Muld, Sand, Kalk, Aske eller Kulsstof, saa meget som behøves for at den med Lethed kan lade sig udsprede paa Ageren og nedharves med Kornet. Eller man opkaster paa Ageren et Underlag af Jord paa en Alens Hoide og følger derpaa Benene; sukter disse vel med Urin eller Gjødselvand og tildekkes derpaa Hoben med et tykt Lag Jord. Efter nogle Dages Forløb er Hoben varm, hvorpaa man blander Jorden sammen med Benene og fører denne Kompost udover Ageren og nedharver den med Kornet. — I Skotland lægges de grovknuste Ben i Hob det ene Foraar for at benyttes i det andet, idet Hoben holdes fugtig hele Tiden. Benene ere da meget opløste, og saaledes virke de kraftigere, hvorfor et mindre Kvantum behøves paa Maalet, men varer kortere.

Vil man anvende en Blanding af Ben og Kreaturgjødsel, maa saavel Benene som Kreaturgjødselen være gjærede, og anvendes en Halvdel af hver. En saadan Blanding ansees for fordelagtigst, da begge Gjødselstoffer i Forening ville virke langt kraftigere paa Plantelivet end hver for sig, fordi Benene indeholde Stoffer, der ikke i tilstrækkelig Mængde er tilstede i Kreaturgjødselen, og i Gjødselen er aller andre Stoffer, hvoraf der er mindre i Benene.

Ben, der ere opløste i Svovlsyre, maa blandes med tør Sand eller Aske for med Lethed at kunne saaes ud over Ageren, og maa harves dybt ned.

Bengjødningen kan med Fordel anvendes paa allsags Jord, undtagen vaad Myrjord, dog har den vist sig fordelagtigst paa sandblandet Muldjord.

J Henseende til den Mængde, der bør anvendes af Bengjødningen, da ere de Sorter, der leveres ved min Fabrik, med Fordel bleven anvendt saaledes:

Af grovknuste Ben 640 Pund paa 1 Maal Jord eller det halve Kvantum i Blanding med 8 til 10 Læs Gjødsel, hvoraf Læsset beregnet til 20 Kubik-Fod, og skal virke i 8 a 10 Aar og maasse længere.

Af fintknuste Ben 400 Pund paa 1 Maal Jord eller i Gjødselblanding 200 Pund og skal virke i 6 Aar som fuld Gjødning.

Af pulveriserede Ben anvendes 150 Pd. til 1 Maal Jord og skal virke i mindst 3 Aar.

Af svovlsyrede Ben anvendes 70 Pd. til Potetes og 80 til 100 Pd. pr. Maal for Ager og Eng og virker i 2 Aar.

Af de nævnte 4 Sorter Bengjødning ansees

de svovlsyrede Ben for de fordelagtigste at anvende baade til Ager og Eng.

Har man anvendt svovlsyrede Ben til Ager og gjenlagt med Græsfrø, kan Engen vedligeholdes ved at man det 3die Aar tidlig paa Foraaret overgøder Engen med 40 Pd. svovlsyrede Ben pr. Maal og saa fremdeles hvert Foraar. Saaledes kan man paa denne billige Maade vedligeholde Engen i mange Aar, da Bengjødningen bevirker at Engen ikke mosebindes.

De svovlsyrede Ben ansees for den bedste Gjødning for Poteter og Turnips. Vil man anvende svovlsyrede Ben til Potetes, bør Benene først blandes med Sand eller Jord og stræses derpaa langs den opløiede Fure, hvori Poteten lægges.

Man har Erfaring for, at Bengjødningen giver et langt vægtigere Korn end al anden Gjødning, ligesom Græsset efter Bengjødningen giver en bedre Mælk og Fløde.

Til Have dyrkning anvendes de svovlsyrede Ben enten ved at udstrøes over Haven for den opspades eller anvendes opløst i Vand, hvormed Haven overspreedes enten før eller efter Spadningen. Dette Vandbad vil danne en Sterpe paa Havejorden, hvorfor den maa haffes med en Rive før Havefrøet udsaaes.

Fabrikprisen paa Bengjødningen er for Nær-værende:

Grovknuste Ben	1½ Skill. pr. Pund.
Fintknuste do.	2 — — —
Pulveriserede do.	3 — — —
Svovlsyrede do.	4 — — —

Bestilling modtages paa Fabrikken og i min Bopæl.

Christiania, 26de Juli 1858.

Hans Malling,
Drammensveien No 22.

Forædling af Frugt- og Zitræer ved Skulation.

Af de forskjellige Forædlingsmaader, paa hvilke man kan formere Frugttræer, Zitræer og Busse er den ovennævnte vistnok den, som lettest og sikrest lader sig foretage, og derfor særlig at anbefale Enhver, der syssler med Have dyrkning uden at være Gartner af Fag. I de Samtaler, min Stilling giver mig saa rigelig Leilighed til at føre med Havedyrkere, har jeg ofte hørt ytre, at det vistnok vilde være interessant og nyttigt for Mange, som bo ude paa Landet og have Interesse for deres Haver, at lære at forædle Træer, da det vilde kunne tjene til behagelig Tidsfordriv i ledige Stundeblikke, og da ikke Alle have en Gartner i Nærheden, som de kunne faa til at foretage dette Arbejde, hvormed deres egen Havemand ofte er aldeles ubekjendt. Jeg har saaledes Grund til at antage, at en udførlig Beskrivelse af denne

Forædlingsmaade vil kunne have Interesse for flere af Ugeſkriftets Læsere, og naar den bliver tydeliggjort ved nogle Træsnit, vil kunne give dem en klar Forestilling om de ved denne Forædling forefaldende Haandgreb, selv om jeg maa indrømme, at det er et af de gartneriske Arbejder, som man lettest lærer ved at se det udført.

I hvert Bladhjørne paa Grenen af Træer og Buske sidder der, som bekendt, en Knop eller et Die (oculus); et saadant benytter man ved denne Slags Forædling, og deraf har den faaet sit Navn Okulation eller Indsætning af Dine. Ved de andre Forædlingsmaader som Yodning o. s. v. maa man derimod have et Stykke, af en Gren eller flere Dine med Vedet imellem dem. Okulation kan anvendes paa alle Arter af Træer, og ved flere af dem bør den foretrækkes for enhver anden Forædlingsmaade; dette er især Tilfældet ved Stenfrugterne, som Kirsebær, Blommer, Apriskoser o. s. v. Til Indsætning af dette lille Die behøver man nemlig ikke at give den vilde Stamme saa stærke Saar, som ved Stenfrugterne let kunne foranledige en hos dem temmelig almindelig Sygdom, det saakaldte Gummiflod eller Udsvedning af en harpiragtig Vædsse, som, naar den ikke tidt søges hævet, kan medføre Træets tidlige Død. Ved Okulation finder der ogsaa en nyere Forening Sted af den vilde og den ædle Del. Sammenvoringen bliver derfor fuldkommen, og Træernes Livsvarighed længere.

Man kan foretage Okulationen til to forskjellige Tider paa Aaret, enten om Foraaret, naar Saften er kommen i Bevægelse, saaledes at Barken villigt løsner sig fra Vedet, og det kalder man at okulere med et „flydende Die“ eller et Die, som giver et Skud i Løbet af Sommeren. Den anden Aarstid, paa hvilken man okulere, er efter Midtsommer, eller naar Saften anden Gang begynder at stige raskt i Veiret i Planterne, eller fra Midten af Juli og i August Maaned. De Dine, man da indsætter, kaldes sovende — Okulation med sovende Dine — fordi de som oftest forblive i Hviletilstand hele Vinteren igjennem og først næste Foraar skyde ud. Et mildt og langt Efteraar kan imidlertid foranledige dem til at bryde i det samme Aar, men dette er et Uheld, man søger at forebygge ved at opsætte Forædlingen saa længe som muligt, da det unge Skud, som fremkommer alt om Efteraaret, bliver altfor fastfuldt og umodent til at kunne modstaa Frostens Indvirkning paa det.

Naar man har unge, kraftige, to- til treaarige Stammer af Kirsebær eller Blommertræer af en Fingers Tykkelse, kan man sætte flere Dine ind i selve disse; ere de derimod ældre og have nogle stærke Grenene i Toppen, bestemmer man disse til Grundlag for den vordende Krone og bortskærer, nogle Dage forinden man vil foretage Forædlingen, alle de svagere, som mulig maatte sidde ved Siden af dem eller have udfillet sig længere nede paa Stammen, thi det er en Hovedregel, at man aldrig maa beskjære Stammen netop til samme Tid, man vil okulere den, da der ved beskjæring en Forstyrrelse i Saftiløbet, og især

det nedstigende derved bliver standset i sine Funktioner. I de saaledes udsøgte Grenene indsætter man nu et eller flere Dine efter deres Stilling og Forhøj; jo flere man indsætter, desto snarere faar man en fuldkommen Krone paa dem.

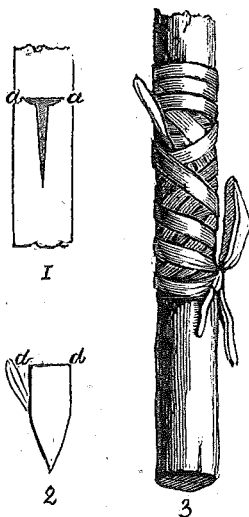

Fig. 1 forestiller et Stykke af den Stamme eller Gren, man vil okulere, og det første Snit vi have at gøre paa den er det lille Tværsnit ved a a, der foresaaes dybt ned, at det gaar igjennem Barken, dog uden at beskadige Vedet derunder; derpaa foretager man Længdesnittet, b, i samme Dybde og omtrent 1 Tomme langt. Men forinden vi foretage dette ved Stammen, maa vi have udskåret et Die af en Gren paa det Træ, vi ville formere. De

Skud, vi ville benytte som Okulerkviste, maa være kraftige og af samme Sommers Væxt, saafremt Dinene ikke skulle skyde førend næste Foraar, men derimod af foregaaende Aars Væxt ved Foraarsokulation. Tager man dem fra den Side af Træet, der vender imod Solen, og fra den øverste Del af det, er man mest sikker paa, at faa fuldkomment og kraftigt udviklede Dine; de bedste sidde som oftest paa Midten af Skuddene. Efter at Diet er udsøgt, tager man Okulerkvisten imellem Pege- og Tommelfingeren paa den venstre Haand saaledes, at den kommer til at hvile paa Pegefingeren og dreies rundt med Tommelfingeren. Til at udskjære Diet og til at gøre Snittene paa Stammen betjener man sig af en Okulerkniv, hvis Blad er afrundet paa Enden, og hvis Skaft ender i en lille flad, meget tynd Benplade; Kniven ansættes nu lidt ovenfor Diet, og der gjøres et Tværsnit med den over Grenen, saaledes at Diet d—d kommer til at passe nøagtigt til Snittet a paa den vilde Stamme; derefter føres Kniven i en Halvbue omkring Diet først paa den ene og saa paa den anden Side, idet man dreier Yodkvisten paa Pegefingeren. Begge disse Snit maa støde sammen $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ Tomme under Diet. Med Kniven løsner man nu forsigtigt Barken paa begge Sider af Diet eller reitere Skjoldet, thi saaledes kaldes det med lidt Bark udskaarne Die, der faar den Form, Fig. 2 viser, og med Fingeren trykker man det derpaa løst. Man maa nu vende det om, for at se, om der sidder en lille træagtig Knop i Midten af det, eller om der i dens Sted er en lille Jordbygning; i dette sidste Tilfælde er Diet ubrugelig, thi det mangler da sin egentlige Rod, uden hvilken det ikke kan skyde, og man maa da prøve sin Lykke med et andet. I Henseende til Udskjæringen af Diet er endnu kun at bemærke at Bladet, som sidder ved Diet, skjæres af, medens man derimod lader det meste af Bladstilkens sidde.

Det løsnede Die holdes i Munden ved Stilkfen, medens man gjør det ovenomtalt Længde- og Tværsnit paa Stammen; med Enden af Skulerknivens Skæft løsner man derpaa de to Blige, der ere fremkomne ved disse Snit, og skyder Skjoldet forsigtigt ned derunder, saaledes at den indvendige Side af Barken kommer til at slutte tæt til det bløde Ved i Stammen, og at den øverste Side af det (d) kommer til at slutte tæt til Barken paa Stammen ved Snittet a, da det i modsat Tilfælde tørrer hen. Til at skyde Diet ned betjener man sig bedst af Benpladen paa Enden af Knivskæftet. Naar Diet har indtaget sin Plads, omvifter man Forædlingsstedet med en Strimmel blødt Lindebast, og man begynder at anlægge Bindet paa Stammen der, hvor den øverste Ende af Skjoldet er, og snor derpaa begge Enden af Basten korsvis omkring Forædlingsstedet, indtil man naar ned til Diet; her maa det lægges saaledes, at dette kommer til at sidde frit; men nedenfor dette fortsætter man atter Ombindingen som ovenfor, og naar man er naaet lidt ned over Tværnittet paa Grundstammen, binder man Basten i Sloife (Fig. 3). Bindet maa trækkes tilstrækkelig stramt omkring Forædlingsstedet, at de forenede Dele holdes tæt sammenfluttede, men dog ikke saa haardt, at Basten snævrer ind i Barken. Nogle Gartnere foretrække at gjøre Snittene a og b paa Grundstammen omvendt (T), og det især ved Stenfrugterne; at dette virkelig bringer et bedre Resultat, er tilstrækkelig godtgjort og er let forklarligt, da den nedadstigende Saft standes ved Tværnittet, og Diet bliver saaledes rigeligere forsynet med Saft. De Dine, der indsættes i Stammerne, maa være saa friske og saftfulde, som det er muligt at faa dem, og man bør derfor aldrig skjære sine Skulerkviste af Træerne, førend man vil bruge dem.

14 Dage eller 3 Uger efter at Okulationen er foretaget, kan man alt se, om Dinene ere slaaede an eller ikke; Kjendemærket derpaa er, at den tilbageværende Del af Bladstilkent enten alt er faldet af eller gaar løs ved den mindste Beværelse. Diets friske Farve og Kyldighed er ogsaa et godt Tegn. Saa saare Sammenvoringen begynder, svæller baade Diet og Skjoldet, og det er derfor nødvendigt til den Tid at løsne Bindet lidt, for at det ikke skal skjære ind i Barken; men at tage det rent af gaar endnu ikke an især ved Okulanter fra Efterommeren; disse maa beholde det til næste Foraar.

Er Forædlingen foretaget i den anden Saftstigningsperiode, lader man Stammen urørt om Efteraaret, og først næste Foraar, naar Diet har begyndt at bryde, afskærer man den med et skaat Snit en Haandsbred over dette, borttager Resten af Stappen efter Midsommer og smører lidt Posdevor paa Saaret. Ved Okulation med det styvende Die studses Stammen strax efter at Diet er brudt frem. I vort blæssludde Klima er det tilraadeligst at forsyne de forædlede Stammer med en Stof, hvortil de unge Stud kunde bindes fast.

Ved enkelte Frugtsorter, især nogle Stenfrugter, er det ofte meget vanskeligt at faa Skjol-

det saaledes løsnet, at Diets Rod følger med. For at raade Bod paa denne Ulempe benytter man sig derfor af en Methode, der er lidt forskjellig fra den, vi ovenfor have omtalt som den almindeligste ved Udskjæring af Skjoldet, idet man skjærer dette saaledes af, at der følger et tyndt Lag af Vedet under det med, men dette maa dog ikke være travlet, men have en aldeles glat Flade, da det ellers ikke voxer sammen med Vedet paa Stammen. En anden Fordel opnaaes ved at udskjære Dinene paa denne Maade, at de ikke saa let udtørres som de Dine, med hvilke der ikke følger noget Vedlag, og at de saa let lade sig skyde ned under Barken af Stammen.

(D. Ugeskr. f. Landmænd).

Gjødselbingen.

(Fortsættelse fra No. 33.)

Derfor Halmen gjemmes til Foder i Vin-termaaneberne, som Tilfældet er paa nogle Gaarde i Bjergetegnene, hvor Kvæget lever paa Græsgangene om Sommeren, er det maasse bedre at undlade at stro, end at benytte dertil Jordarter, hvormed Kjørselen altid er meget besværlig, og hvis Lørring er saa vanskelig. I nogle Stalde i Sverigs anbringes Dyrene paa Plankegulv, der sraar saa meget, at Urinen løber ned i en 15 Tommer bred og 7 Tommer dyb Kende, hvori man ogsaa feier Extrementerne tillige med Skyllevandet, hvormed man fortynder Komøget. Man kalder Blandingens lizier (Gylle). Denne Kende udmunder i en lille Beholder, som anbringes ved den laveste Ende; naar den er fuld, aabner man en Skudde eller Lem, for at lade Gjødningen flyde ud i en Grube, hvor den bliver, indtil man pumper den op, for at fylde den paa Tønder, hvori man fører den ud paa Marken. Undertiden faar Kvæget Strøelse, som man udvasser i Kenden forend man bringer den ned i Gjødningen; eller ogsaa lader man den tørre i Luften, for igjen at anvende den. Gjødningen, der saaledes er udblødt i Vandet, gjæver rasht; efter 5—6 Ugers Dphold i Gruben ere Urat og de æggehvideholdige Bestanddele forstorstedelen omdannede til kulsur Ammoniak.

Naar man ved, hvad et Kvæghoved udtømmer, og hvor meget Vand man blander dermed, er det let at beregne, hvor megen Gylle en Stald vil afgive. Saaledes giver en Ko, der veier 1000—1200 Pd., i 24 Timer:

Urin	18 Pd.
Extrementer	56 —
Tilsat Vand	126 —

Gylle, der er frembragt i 24 Timer . 200 Pd. eller henved 3 Fdgr. vr. Kvæghoved, naar man blander 2 Rumdele Vand med 1 Rumdel Udtømmelser. Naar man satte 1 Rumdel Vand til en Rumdel Udtømmelser, vilde hvert Kreatur paa Stalden give 74 Potter Gylle om Dagen.

Gyllen indeholder, ligesom de Planteædendes forraadnede Urin, af frugtbare Bestanddele navnlig kulsur Ammoniak og kulsurt Kali. Heraf følger, at dersom man kunde erholde disse alkaliske Salte til meget godt Kjøb, vilde man med Letthed kunne tilberede en Bædste, som havde en stor Værdighed i Sammensætningen med forraadnet Urin og paa meget lidt nær frembragte de samme Virkninger paa Planterne.

Man behøver blot at blande:

24 Pd. kulsur Ammoniak, der svarer til 18 Pd. Urat.

36 — kulsurt Kali.

4 — svovlsurt Kali.

6 — kulsur Kalk.

2 — Kogsalt.

938 — Vand.

1000 Pd.

Denne Sammensætning, som kunde udføres med Vand, der var saa nær som muligt ved det Sted, hvor man skulde anvende det, vilde ikke have den Ulempe, som man med Rette indvender mod flydende Gjødning, den at nødvendiggjøre Transporten af en stor Mængde Vand. Ikke desto mindre frembyder denne Gjødning, hvis gode Virkning er anerkjendt, fordi den frugtbargjør paa samme Tid som den vander, kun alle sine Fordele, naar den ved naturligt Fald gaar fra det Sted, hvor den tilberedes, ud paa Marken, hvor den anvendes.

Det maa erkjendes, at Tilberedningen af Gylle er en betydelig Forbedring i Bevaringen af Gjødningen, fordi man uden noget Tab samler alle Udtømmelserne af Kvæget; og det forekommer mig utvivlsomt, at trods Omkostningerne med Anlæg og Tilsyn, som Udelukkelse af Halmstrøelse medfører, er denne Fremgangsmaade at foretrække som Opsugningsmiddel fremfor Anvendelsen af Jordbestanddele, navnlig naar man betænker, hvor tunge og lidet flyttelige disse Stoffer ere, som desuden opsluge saa slet.

Paa mange Gaarde tager man den vaade Strøelse ud ved Hjælp af en Jerngreb, som man stikker ned i Foderet og dreier nogle Gange rundt for ved Omvæltningen at danne et Slags Loug, som man derpaa bærer ud paa Møddingen; dette er en mangelfuld Fremgangsmaade, da den ikke alene forvolder Tab, men desuden Urenlighed og hindrer i at sprede Gjødningen regelmæssigt. Bedre er det at føre Gjødningen ud paa en lav Trillebør uden Sidefjæle.

Den vaade Strøelse fordeles ligeligt paa Møddingen; Opbygningen bør udføres med Omhu; Gjødningen bør ikke danne et tykkere Lag end 6—7 Fod; overstrides denne Grændse, vanskeliggøres Vædningen paa Vognene, og endnu vanskeliggøres blivende Anbringelsen af Gjødningen, der føres ud fra Stalden.

Naar den med Ekstremer og af Urin gjenemtrufne Strøelse er ophobet paa Møddingen, viser den forraadnede Gjøring sig. Temperaturen stiger; der udvikler sig Gasarter og Damp, som vilde borttage nyttige Stoffer, naar man ikke

modererer den kemiske Virksomhed. Dette opnaar man ved at holde Massen passende fugtig, enten med Lannen, som samles paa Bunden af Møddingen, eller med Vand, naar Lannen mangler. Ogsaa den daglig tilførte Strøelse, som man udbreder paa Møddingens Overflade, modererer den ved Varmen udviklede Forraadnelse, samtidig med at den tjener til at forfætte og standse de flygtige Stoffer, hvis Forslygtigelse det er vigtigt at forebygge. Men ligesaa nyttigt, som det er at holde Gjødningen indenfor visse Grændser, ligesaa lidt maa man standse den aldeles; det er endog godt at fremstynde den, naar den bliver for langsom, som ret ofte sker om Sommeren, idet den nylig udførte Strøelse som Følge af en stærk Soltorrning bliver for tør. Massen bliver da altfor tilgængelig for Luften, og der dannes sig tomme Rum, hvor der senere viser sig megen Muggenhed, saafaldet Skimmel. Under saadanne Omstændigheder er Lannen sædvanlig utilstrækkelig, den er endog altid utilstrækkelig, naar der strøes stærkt med Halm; for at holde Massen vaad, bør en Brønd anbringes i Nærheden af Møddingen.

Naar Gjødningen er meget fugtig, vel sammenpakked, og der hver Dag kommer ny Gjødning fra Staldene, bliver Gjøringen aldrig voldsom, og man behøver da ikke at befrygte noget betydeligt Tab af frugtbargjørende Stoffer som Følge af undvigende Gasarter og Damp. Imidlertid har Tilførselen af ny Strøelse en Grændse, nemlig den for Møddingen paapegede Høide, for at Vædningen af Vognene ikke skal frembyde for store Vanskeligheder.

Det er at ønske, at Hjerbrugets Tarv maa nøde til at tomme Møddingen, førend den hele Masse er i fuld Oplosning; ellers vilde der opstaa et betydeligt Tab af nyttige Stoffer, som man ikke kunde forebygge, uden ved at afbryde Berøringen med Luften, idet man dækker Gjødningen med Ler eller fugtig og sammenpresset Muldjord; dette vilde forøvrigt være et usædvanligt Tilfælde, fordi Gjødningens Opbevaring, naar Gjødningen altid skulde bringes paa Jorden saa snart som muligt, er en Nødvendighed, der paabydes ved Umuligheden af at fjøre den ud paa Jorden enten af Mangel paa Kjøretøi eller paa Grund af Vanskeligheden ved at komme i Marken. Den friske Gjødning, som endnu ikke har gjæret, kan bringes paa Jorden i samme Tilstand, som den kommer ud af Stalden; det vilde endogsaa være ønskeligt, at dette altid skete, fordi man da vilde undgaa Tab, som hidvorte navnlig fra Møddingsstedets slette Tilstand. Det er forøvrigt fuldstændigt godtgjort, at der ikke er den fjerneste Ulempe ved at anvende den i denne Tilstand, og det er med god Grund, at man i vore Dage undres over, at man har kunnet paa-staa, at Gjødningen skader Vegetationen, naar den ikke har gjæret, da det var saa let at bevise det Modsatte, eftersom man blot behøvede at erindre om, at, hvor Kvæget ligger i Fald, kommer Ekstremer og Urin umiddelbart paa Marken eller paa Græsgangene, hvor Kvæget opholder

fig. Uægtelig vil Gjødningen, naar den ophobes i overdreven Mængde paa et enkelt Sted, virke ugunstigt paa Planterne, ligesom ogsaa den gjærede Gjødning vilde skade dem, naar den anvendes med samme Uforsigtighed. Forøvrigt undergaar den friske Gjødning i Jorden de selvsamme Forandringer, som den er underkastet paa Møddingen; men den undergaar den langsommere, uden alt Tab; det er den hele Forskjel.

Naar man tommer en Mødding, som man har fyldt ved daglig at bringe Strøelse-Gjødningen paa den, finder man ikke Gjødningen i samme Stand i hele dens Tykkelse. Det, der er ovenpaa, som man har bragt ud Dagen iforveien, er i Udseende og Bessaffenhed meget forskjelligt fra det, som i flere Maaneder har ligget paa Bunden. Den Del, der ligger umiddelbart under det øverste og følgelig friskeste Lag, afgiver allerede en svag ammoniakalisk Lugt. I de dybere Lag har Straaet tabt sin Sammenhæng, det er trevet og bryder let. Paa jo større Dybde man tager Gjødningen, desto mørkere er den i Farven, desto mere ensartet og mindre „halmet.“ Løvetved Bunden er den mørkebrun, lugter af Svovlbrinte-Ammoniak, den næsten opløste Strøelse er neppe kjendelig, den er „sort Smør,“ hvori et kvælstofholdigt brunt Stof er fremherskende, som ifølge Poul Thenard har sure Egenskaber. Saa snart den er spredt paa Jorden, ubaander den den svagt moskuslignende Lugt, som man bemærker i velholdte Stalde.

Efter nogle Maaneders Forløb har en Mødding, der er opstaaet ved en gradvis og uafbrudt Dphobning af Kvægets Udtømmelser, dannet tydelige Lag af Stoffer, der ere komne i en mere eller mindre fremstreden Oplosningstilstand: det øverste Lag, der bestaar af frisk eller næsten frisk Gjødning, det mellemste Lag, der indbefatter halvfortæret Gjødning; det nederste Lag fortæret Gjødning, færdig Gjødning.

De betydelige Omdannelser, som Udtømmelserne og Strøelsen lide efter et længere Ophold i Møddingen, ere Resultatet af en forraadnende Gjæring, og for at gjøre sig en Forestilling om Forskjellen mellem disse Stoffer for og efter Forraadnelsen, er det hensigtsmæssigt at betragte deres Bessaffenhed, og at fæste et flygtigt Dækstykke paa Sammensætningen af Kvægets Jødemidler; thi tilfodst er Jøderet den væsentlige Kilde til Gjødningen, som Lændmanden raader over. (Fortsettes.)

Indlandet.

Cristiania. Ved kongl. Resol. af 1ste d. M. er det bestemt: 1) at der tilstaaes nordre Trondhjems Amtskommune 125 Spd. til Afholdelsen af Dyrskuer i Amtet, imod at der af Amtskommunens Midler anvendes et ligesaa stort Beløb; 2) at det Christians Amtskommune tilstaaede Bidrag til en Landbrugsskole i Amtet (for Lædrammet fra 14de April 1858 til f. D. 1859) forhøies til 800 Spd. 112 fj;

3) at der oprettes Postaabnerier 1) i Nykirke Annex til Modums Præstegjæld, 2) i Sigdals Hovedsogn, 3) i Røken Præstegjæld, 4) i Nordre Undals Præstegjæld, 5) i Filtje Annex til Stordøens Præstegjæld, 6) i Davigens Hovedsogn, 7) i Norddalens Hovedsogn, 8) i Ugers Hovedsogn, 9) i Waage Annex til Ugers Præstegjæld, 10) i Bodo Hovedsogn, 11) i Mostadmark og Strindens Præstegjæld, 12) i Buku Annex til Bardalens Præstegjæld, 13) i Mosvigens Annex til Ytterøens Præstegjæld, 14) i Sands Annex til Trondenes Præstegjæld, 15) i Syd-Varanger i Vadso Præstegjæld; endvidere er der oprettet en hel Del ugentlige Bispotter.

— Ved kongl. Resol. af 7de d. M. er Departementet for det Indre bemyndiget til at træffe de fornødne Foranstaltninger til Udførelse af Jernbaneanlæggene fra Lillestrømmen til Kongsvinger, fra Trondhjem til Støren og fra Hamar til Grundsets Markedsplads, i det væsentlige overensstemmende med de dertil af Ingeniør-Kapitain Bergh afgivne Forslag, til hvilke Anlæg blive at anvende de ved Stortingets Beslutning af 3die September 1857 bevilgede Midler, med Tillæg af de i indværende Budgettermin indkommende Bidrag af Private og Kommuner, og mod Refusion forlaaibit angaar de Bidrag, der senere foresalde til Indbetaling. Bestyrerne af disse Anlæg ere allerede nævnte i No. 36 af dette Blad.

— Udbyttet af de norske uprioriterede Jernbaneaktier er for det forløbne Driftsjaar bestemt til 1¼ pCt. I sidstnævnte Aar ere Indtægterne (167,135 Spd. 111 fj) aftagne omtrent 8000 Spd., og Udgifterne (88,253 Spd. 26½ fj) foregode med omtrent 5500 Spd. mod det nærmest foregaaende Driftsjaar. Passagerernes Antal er aftaget med 6393 (omtr. 1600 Spd.) og Indtægten af Varer fra Christiania 16,000 Spd.; derimod er Indtægten af Varer til Christiania foreget med 5200 Spd. Lønningerne overstige f. A. med ca. 1800 Spd. og Vedligeholdelsen af Jernbanelinien og Bygninger 9400 Spd. Derimod er Brændselsforbruget og Materialforbruget formindsket resp. med 1200 og 3300 Spd.

— I Indre-Departementet er oprettet et nyt Kontor for Konsulat- og Handels-Anlæggender.

— Det akademiske Kollegium har besluttet at anlægge Sag mod Bogtrykker Malling for den af ham udgivne Kalender med Primstav og Mærkedage.

— Løitnant Sverdrup, der har udmærket sig paa den franske Flaade i China, er bleven Ridder af Æreslegionen.

I Drammen indtraf d. 10de d. M. et Kolera-tilfælde, der medførte Døden.

Fra Kongsberg meddeles fremdeles, at Løgens og dens Vielvæs usædvanlig høie Vandstand iaar har anrettet betydelig Skade saavel i Numedal, som i Sandsøer. I Numedal ere næsten alle mindre Broer gaaede ned, flere Veistykker betydelig beskadigede, Jordstykker udgaaede, Ugre og Enge medtagne, hvorhos en Mand fra Nore (Knud Knudsen Thon) er fundet druknet paa den afdøde Vei i Nærheden af Mogen, medens den Hest, han kjørte, holdt sig i Veien.

Fra Nørås berettes, at der i Slutningen af f. M. har været en Skovbrand i Værkets Skov ved

den nordre Ende af Fæmunsøen; men hvilken snart flukkedes, derimod raser i Sverige, omt. 20 Mile fra Noraas frygtelige Skovbrande. Ligeledes meldes fra Noraas, at Natten til den 1ste d. M. opbrændte aldeles en Sæter, hvori 5 Mennesker opholdt sig og hvoraf to bleve Luernes Rov.

Skien. Pastor Sammers er kommen her tilbage fra sin Udenlandsreise, agter at forblive her i Vinter og syssle med literære Sager.

Sarpsborg. Arrestanten Jover Olsen Finnesstad er sat under Tiltale for Forsøg paa Nordbrand. Desuden har Byfogden udlovet en Belønning af 100 Spd. til den, som kan skaffe Gjerningsmanden til den sidste formentlig paasatte Brand.

Fra Sogndal (i Bergens Stift) meldes, at Bonden ogsaa der har den største Grund til at takke sin Gud for den frugtbare Sommer; thi Laderne kunne ikke rumme Høet; men dette maa sættes i Stak, og Kornet tjærnesfuldt og soldrigt og langt i Straart, efterlader Intet at ønske; begge Dele ere fordetmeste allerede indhøstet i tørret Tilstand. Ligeledes findes der en Overflodighed af Kirsebær og Gøler. Poteterne ere dog paa Grund af forliden Væde neppe soldrige; men ere udmærket faste og sjældent velsmagende. Enhver Bonde forudsiger fedt Slagtekvæg.

Tromsø. Det frugtbare Aar udøver ogsaa sin Indflydelse paa den stakkels Bymand. Paa Torvet er der nye Potetes for 4 Skilling Kanden, item Næper (Rotabaga), saa store som et 2 Skillinges Frankbrød, for 6 Skilling Stykket. For den, der fjender hvorledes den Ubemidlede har det her paa Tromsø med Hensyn til Livets første Fornødenheder, sige vi: Det er Herlighed; Prisen vil vi lade uberørt, thi vore Kjøbmænd foregaa Landmanden med Exempel paa, at opstue alle Livsfornødenheder i saadan Progression, at det ikke er forunderligt om man tager efter.

Udlandet.

I Sverige aftager Livsfangernes Antal saameget, at Fængslet for Livsfanger ved Gotheborg kan inddrages, hvorved Staten sparer aarlig 10,000 Spd.

Danmark. I Sønderbrorup Mose har man fundet en stor Mængde Skjoldbiller, Bidsler, Hjelm- og Harnisspyrdelser af forskellig Art, Spænder, Beslag af Gehæng, Sværdsfeeder og Skolde, Dupsko til Sværd o. s. v., Alt af et broneelignende Metal. Næsten alle de fundne Ting bære Spor af dybe Hng.

— Rigsdagen er sammenkaldt til den 4de Oktober.

— Den danske Regjering har den 9de d. M. givet Svar paa den tydske Forbundsforamlings Ultimatum.

Hollands Kronprinds fyldte den 4de d. M. sit 18de Aar og kan nu deltage i Regjerings-Anliggenderne.

England. Erkebiskoppen af Canterbury, alle de evangeliske Biskopper, de fleste fremragende engelske Jurister, den evangeliske Alliance, den protestantiske Forening, Selskabet for religiøse Traktaters Udbred-

delse, de fleste fremragende engelske Dissenterprædikanter have underkrevet og tilfattet den svenske Gesandt i London en Forestilling i Anledning af de til Landsforvisning for Dvergang til Katholicismen demte sex Kvinder. Af Gesandten's Svar fremlyser det, at Bibeholdelsen af denne Landsforvisningsstraf ingenlunde kan tilskrives den svenske Regjering, der har gjort Skridt for at faa den ophævet; men det svenske Folk, der ved Rigsdagens Beslutning har bibeholdt den.

— Den atlantiske Telegraf, der bringer enkelte Tegn, antages at være bleven beskadiget nær Kysten, og er der bleven erstattet ved en tykkere Traad.

Frankrig. Særthe-Departementets Præsæfekt udgav fornylig et Cirkulære mod Uddeling og Salg af Bibles; men paa Indenrigsministerens Foranstaltning har han senere ved et nyt Dekret erklæret, at det aldrig var hans Mening at forbyde franske Protestanter at uddele Bibles; men Forbudet gjaldt kun visse fremmede Bibelfællers Virksomhed i denne Retning.

— Hertuginde af Orleans har efterladt sig et Testamente, dateret 1ste Januar 1855, hvori hun blandt Andet siger: „Jeg anbefaler mine Søner aldrig at glemme, at Gudsfrygt er al Bisdoms Begyndelse, en Fører, Dplyser og Støtte i Trængsel. Jeg anbefaler dem stedse at blive de Bærdomme tro, hvilke de fra deres Barndom have faaet og ligeledes holde fast ved deres politiske Tro. Gid de ville handle overensstemmende med den, saavel ved deres Standhaftighed i deres Mykke og Forvisning, som ved deres Fæsthed og hengivende Fædelandskærlighed, hvis Tildragelsernes Gang skulde gienge dem deres Fædreland. Gid Frankrig, det sin Værdighed og Frihed hengivne Frankrig, gid det konstitutionelle Frankrig maa kunne stole paa dem, naar det gjælder at forsvare dets Ære, dets Storhed og dets Interesser, og gid det hos dem maa gjenfinde deres Bedstefaders Bisdom og deres Faders ridderlige Dyrer. De bør stedse mindes de politiske Grundsætninger, som udgjorde deres Gules Berømmelse, som deres Bedstefader trofast lagttog paa Tronen, og som deres Fader, hvilket hans Testament bevidner, tvrig gjorde til sine. Hans sidste Bestemmelser befulgtes ved deres Opdragelse.“

Tydsland. Kongen af Preussen skal, ifølge et Brev fra Berlin, endelig have givet sit Samtykke til at Prindsen af Preussen den 27de d. M. som Regent overtager Statsanliggenderne øverste Ledning med fuldkommen kongelig Magt og Myndighed.

Rusland. Ogsaa i Omegnen af Petersborg skal der rase saa stærk Skovbrand, at 30,000 Mand ere opbudte for at fælde Træer, for at redde selve Hovedstaden.

— Sardinien har afstaaet Havnen Villa franca til Rusland, hvorved sidstnævnte Land har faaet fast Fod ved Middelhavet og en Stapelsplads for det i Dødsfa oprettede (private) Dampskibsselskab.

Australien. En Frank Gregory, der har foretaget en Expedition i det Indre af Landet, skal der have fundet Millioner Morgen dyrkbar Jord og en stor Flod, som han kaldte Lyonsfloden.

Almanakken for 1859

er nu omsendt til alle Kommissionærer, der har bestilt. Nye Bestillinger efterkommes snarest mulig. Nærmeste Postkontor eller nærmeste Postaabneri samt Bestillerens Navn bedes tydeligt skrevet.

W. C. Fabricius.

Ægte peruansk Guano.

Ny Forsyning af ægte peruansk Guano er nu ankommen og Prisen er nedsat til 3 Spd. 16 fj for 100 Pund. Hver Sæt veier som før omkring 160 Pund. Indløbende Bestillinger, ledsagede af det omtrentlige Beløb, udføres strax.

Joh. P. Olsen,
Skippersgaden No. 4.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ à 5 $\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 15 $\frac{1}{2}$ à 16 $\frac{1}{2}$.
Byg, 14 $\frac{1}{2}$ à 15 $\frac{1}{2}$ 12 fj.

Udenlandst

Rug østersøst 19 $\frac{1}{2}$ 12 fj.
Rug dansk 17 $\frac{1}{2}$ 12 fj a 18 $\frac{1}{2}$.
Byg arabigt 15 $\frac{1}{2}$ 12 fj a 16 $\frac{1}{2}$.
Erter 4 a 5 Spd.
Hvede 5 $\frac{1}{2}$ Spd. a 5 Spd. 3 fj.

Udgiverens Adresse:

J. Schrøder. Boff i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagtagelser

paa Christiania Observatorium.

1858. August.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Veirbemærkning.
	Nl. 7 F.	Nl. 2 G.	Nl. 10 G.	Nl. 7 F.	Nl. 2 G.	Nl. 10 G.	
1	336 ^{'''} 4	337 ^{'''} 2	338 ^{'''} 6	+ 10° 6	+ 14° 4	+ 9° 5	Lidt skyet. NNW-O.
2	39 8	39 2	38 5	10 3	15 3	10 6	Temm. klart. ONO-SSO.
3	38 3	37 4	36 9	11 2	17 8	14 6	Lidt skyet om Østern. NO-SSO.
4	36 9	36 7	35 9	11 1	11 8	10 3	Løft. NNO.
5	35 5	35 1	33 6	12 3	13 8	13 4	Regn. SSO.
6	34 4	35 1	36 3	12 3	16 5	11 0	Temm. klart. SSO-N.
7	38 3	38 9	40 0	12 2	18 3	10 5	Klart. NNW-SSO.
8	41 3	41 3	41 4	12 2	17 1	12 3	do. N-SO.
9	41 4	40 6	40 2	11 9	18 4	11 9	do. NO-SO.
10	40 1	39 6	39 5	13 2	18 9	12 7	do. NNO-SSW.
11	39 8	39 5	39 5	14 1	20 0	13 8	Blandet. NO-SSW.
12	39 5	38 9	38 6	14 4	19 7	13 2	Temm. klart. S.
13	38 5	38 0	37 6	13 9	19 8	14 7	Klart. NNO-SSW.
14	37 6	37 1	37 0	15 0	20 8	13 8	do. NNO-SSW.
15	37 2	36 9	36 9	14 9	21 6	15 5	do. N-SW.
16	37 1	36 3	36 3	14 6	20 9	14 6	Blandet. Kornmodn. NO-SSO.
17	36 4	36 3	36 7	14 4	19 6	13 6	Temm. klart. ONO-S.
18	37 1	37 1	37 2	14 9	18 8	13 0	do. do. SO-SSO.
19	37 4	36 8	36 7	12 9	20 3	14 5	do. do. N-WSW.
20	36 7	36 4	36 6	14 4	20 4	13 7	do. Lidt Regn Øst. NNO-SSO.
21	37 1	37 2	37 2	13 7	18 7	12 1	do. NNO-SSW.
22	37 2	36 8	36 8	11 8	18 6	12 8	Klart. N-SSO.
23	37 1	36 8	36 7	13 4	19 9	13 0	do. N-SSO.
24	36 3	35 9	33 2	13 1	18 2	12 6	Blandet. N-SSO.
25	32 6	32 0	32 2	12 6	15 9	11 7	Temm. klart. NNW-S.
26	32 5	32 6	32 1	9 9	14 6	7 3	Blandet. NW-NNO.
27	31 2	30 8	31 4	9 5	12 1	9 9	do. Lidt Regn Øst. NO-NNW.
28	32 5	33 0	33 6	10 2	15 3	11 6	Temm. klart. O-NO.
29	33 8	32 8	32 0	11 0	10 2	9 8	Blandet. Regn Øst. NNO-N.
30	31 5	32 7	32 6	12 7	14 8	12 8	Løft. do. NNO.
31	32 7	33 0	33 0	12 0	11 0	9 8	do. do. NO-SSW.

Regnhøiden = 36,01 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabricius.